

Evidenčna številka: VSL0070845

Datum odločbe: 15.06.2011

Področje: PRAVO INTELEKTUALNE LASTNINE

Institut: avtorska pravica - kršitev avtorskih pravic - civilna kazen

Zveza: ZASP člen 21, 26, 26-2, 81, 81/1, 153, 168.

Jedro

Tožeči stranki pripada civilna kazen tudi v primeru, ko gre za kršitve materialnih avtorskih pravic, med katere spada tudi pravica do javnega izvajanja. Dolžnost pridobitve pravic in plačila za uporabo obstaja tudi v primeru, ko gre za kolektivno upravljanje avtorskih pravic. Tožena stranka ni posredovala sporeda del in vseh podatkov, potrebnih za ugotovitev višine plačila, nato pa kljub pozivu tožeče stranke pred vložitvijo tožbe ni plačala ustreznega nadomestila za uporabo avtorskih del, kar predstavlja pravno podlago za civilno kazen.

Izrek

Pritožbi se delno ugoti in sicer tako, da se sodba sodišča prve stopnje razveljavi v delu, ki se nanaša na odločitev tožbenem zahtevku za plačilo 200 %-ne civilne kazni od zneska 10.671,24 EUR in 8,5 % DDV od civilne kazni z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 29. 10. 2009 dalje do plačila ter se zadeva v tem delu vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje, glede odločitve v delu, ki se nanaša na tožbeni zahtevek za plačilo 8,5 % DDV od zneska 10.671,24 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 29. 10. 2009 dalje do plačila, pa se izpodbijana sodba spremeni tako, da se v tem delu tožbenemu zahtevku ugoti tako, da je tožena stranka dolžna plačati tožeči stranki še znesek 907,00 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 29. 10. 2009 do plačila, v 15 dneh pod izvršbo .

Pritožbi se nadalje ugoti tudi v delu, ki se nanaša na stroškovno odločitev (8. točka izreka sodbe) in se v tem delu izpodbijana sodba prav tako razveljavi ter vrne zadeva sodišču prve stopnje v novo sojenje.

Pritožba se glede odločitve o tožbenem zahtevku za izročitev sporedov vseh uporabljenih del na koncertu W., ki je bil izveden dne 22. 2. 2008 v dvorani D. (izrek dopolnilne sodbe, z dne 15. 3. 2011) zavrne in se v tem delu potrdi sodba sodišča prve stopnje.

O stroških pritožbenega postopka bo odločeno s končno odločbo.

Obrazložitev

Sodišče prve stopnje je z izpodbijanem zavrnilnim delom zavrnilo tožbeni zahtevek za plačilo 24.063,65 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi, z dopolnilno sodbo pa je zavrnilo tudi še tožbeni zahtevek na izročitev sporedov vseh uporabljenih del na koncertu W., ki je bil izveden dne 22. 2. 2008 v dvorani D.

Zoper navedeni del sodbe vlaga pritožbi tožeča stranka. Uveljavlja vse pritožbene razlage ter predlaga razveljavitev sodbe v izpodbijanem delu ter ponovno odločanje o zadevi. V zvezi z zavrnilno odločitvijo glede zahtevka na plačilo civilne kazni poudarja, da sodišče pravno zmotno navaja, da so osnova za plačilo civilne kazni lahko le materialne avtorske pravice, ne pa tudi denarne obveznosti. Tudi denarne pravice pa je mogoče umestiti med druge pravice avtorja, določene v ZASP. Razen tega ne gre za uveljavljanje civilne kazni le zaradi neplačila nadomestila s strani tožene stranke. Tožeča stranka je ves čas zatrjevala, da je bila v konkretnem primeru avtorska pravica s strani tožene stranke kršena večkrat z več različnimi dejanji. Tožeča stranka poudarja, da tožena stranka pred koncertom ni pridobila ustreznega predhodnega dovoljenja tožeče stranke, pa je koncerte kljub temu izvedla, kar pomeni, da jih je izvedla, ne da bi za to imela ustrezno pravico. Razen tega tožeči stranki ni poslala seznama izvedenih del na posameznem od koncertov, niti ne potrebnih podatkov za obračun avtorskega honorarja, pa čeprav je za to dolžnost zakonsko predpisan določen rok (15 dni po izvedbi koncerta). Razen tega je tožena stranka tudi grobo kršila materialne avtorske pravice, predvsem pravico do javnega izvajanja v smislu 2. točke 26. člena ZASP. Tožena stranka oziroma njen zakoniti zastopnik je ob zaslišanju izpovedal, da svojih obveznosti do tožeče stranke kljub njihovem dobrem poznavanju ni izpolnil, ker je na ta način želel doseči rešitev problema s tožečo stranko (7. stran zapisnika o opravljeni glavni obravnavi z dne 3. 6. 2010). To pa pomeni, da ne samo, da je tožena stranka kršila materialne avtorske pravice, temveč je delovala z najvišjo stopnjo krivde, saj jih je kršila namerno. Tožeča stranka dejansko ni izpolnila niti ene zakonske obveznosti do avtorjev v zvezi z organiziranimi in izvedenimi koncerti. Višje sodišče v Ljubljani je že odločilo, da v primerih, kot je obravnavani, obstaja utemeljena podlaga za civilno kazen (na primer: sklep opr.št. II Cp 5215/2007, z dne 30. 4. 2008). Glede zahtevka za dostavo sporedov uporabljenih del na koncertu W., izvedenem dne 22. 2. 2008 v D. pa pritožnica ugotavlja, da zavrnilnega dela ni v izreku sodbe, s čimer je bila zagrešena groba kršitev postopka. V razlogih sicer sodišče na kratko navede, da tožeča stranka spored za D. že ima, saj ji ga je priskrbel njen zastopnik na terenu, v posledici česar po mnenju sodišča tožnik nima več pravne podlage, da bi ga zahteval od tožene stranke. Tak zaključek je materialnopravno nepravilen. Določba 1. odstavka 159. člena ZASP uzakonja dolžnost prireditelja prireditve, na katerih se uporabljajo varovana dela, a v roku 15 dni po priobčitvi pristojni kolektivni organizaciji, posreduje sporede vseh uporabljenih del. Tožena stranka kot prireditelj svoje zakonske dolžnosti ni izpolnila za nobenega od vtoževanih koncertov. Razen tega tožena stranka temu tožbenemu zahtevku ni oporekala, kar pomeni, da je sodišče s tem, ko ga je kljub neugovarjanju s strani tožene stranke kar enostavno zavrnilo, preseglo svoja zakonska pooblastila. Zagrešena je zato nadaljnja bistvena kršitev določb pravnega postopka. Načelo razpravnosti namreč zavezuje sodišče, da odloča le v mejah postavljenih zahtevkov in podanih trditvev strank. V zvezi z odločitvijo o plačilu 8,5 % DDV poudarja, da je tožeča stranka v skladu z določili Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 117/06, s kasnejšimi spremembami in dopolnitvami) na odmerjeni avtorski honorar obračunala tudi 8,5 % DDV. Slednjemu tožena stranka ni nasprotovala, in ob pomanjkanju te trditvene ugovorne podlage bi sodišče tudi temu delu zahtevka v skladu z razpravnim načelom moralo ugoditi. S tem ni le ponovno prekoračilo meje razpravnega načela temveč v razlogih temu ni namenilo niti besede. Sodišče v nasprotju z odločitvijo v izreku sodbe v svoji obrazložitvi celo ugotavlja, da so računi brez napak. Ta del sodbe tako ni ostal neobrazložen, temveč tudi prihaja sam s seboj v nasprotje. Zato predlaga, da pritožbeno sodišče zavrnilni del sodbe sodišča prve stopnje razveljavi v celoti, o stvari samo odloči tako, da tožbenemu zahtevku v celoti ugoditi ter toženi stranki naloži povrnitev tožniku nastalih pravnih stroškov, povečanih za stopnjo DDV, v roku 15 dni, v primeru zamude, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi, pod izvršbo oziroma podrejeno, da zadevo vrne

sodišču prve stopnje v novo sojenje. V pritožbi zoper dopolnilno sodbo pa poudarja, da je sodišče z dopolnilno sodbo popravilo kršitev iz sodbe z dne 10. 6. 2010. V zvezi s to sodbo poudarja, da ni obrazložena. Navedeno je le, da tožeča stranka spored že ima in ni trditve, da ni pravi. S tem je podana absolutna bistvena kršitev določb pravnega postopka iz 14. točke 2. odstavka 339. člena ZPP, saj ima sodba pomanjkljivosti, zaradi katerih se ne more preizkusiti. Napačno je uporabljeno materialno pravo. Določilo 159. člena ZASP uzakonja dolžnost prireditelja prireditve, na katerih se uporabljajo varovalna dela, da v roku 15 dni po priobčitvi pristojni kolektivni organizaciji posreduje sporede vseh uporabljenih del. Te zakonske dolžnosti tožena stranka ni izpolnila. Pritožnica sicer v tem delu ponavlja svoje pritožbene navedbe iz pritožbe zoper izdano sodbo.

Pritožba je delno utemeljena v obsegu, kot je razvidno iz izreka te pritožbene odločbe, v preostalem delu pa ni utemeljena.

Sodišče prve stopnje je z izdano dopolnilno sodbo odpravilo pomanjkljivosti iz sodbe, kjer je izostal zavrnilni del izreka.

Ker zadeva odločitev o zavrnitvi tožbenega zahtevka na plačilo civilne kazni pritožbeno sodišče pritrjuje pritožbenemu očitku materialnopravne narave, ko se ta sklicuje na določbo 168. člena ZASP, ki določa, da upravičenec lahko zahteva plačilo dogovorjenega zneska oziroma običajnega honorarja, povečanega za 200 %, če je bila materialna avtorska ali kakšna druga pravica avtorja iz tega zakona kršena. V sodni praksi je že izoblikovano pravno stališče, da pripada tožeči stranki civilna kazen tudi v primeru, ko gre za kršitve materialnih avtorskih pravic kot je tudi pravica do javnega izvajanja v smislu 2. točke 26. člena ZASP, ki se odraža tudi v kršitvi 21. člena in 1. odstavka 81. člena ter 153. člena ZASP, ki uzakonjajo dolžnost pridobitve pravic in plačilo za uporabe, torej tudi v primeru, ko gre za kolektivno upravljanje – avtorskih pravic. Tudi v konkretnem primeru tožena stranka niti ni posredovala sporeda del in vseh podatkov, potrebnih za ugotovitev višine plačil, nato pa kljub pozivu tožeče stranke pred vložitvijo tožbe ni plačala ustreznega nadomestila zaradi uporabe avtorskih del. V takšnih primerih pa obstaja pravna podlaga za civilno kazen (glej v teoriji: dr. Miha Trampuš: "Kolektivno upravljanje avtorskih in sorodnih pravic, ureditev v Sloveniji in Evropski skupnosti", GV založba, Ljubljana 2007, stran 85 in 86) (1). Do sedaj ugotovljena dejanska podlaga sodbe torej terja upoštevanje pravice do plačila civilne kazni. Ker se sodišče prve stopnje ni pravilno ukvarjalo s pravno presojo tega vprašanja, pa so izostale tudi potrebne dejanske ugotovitve in sicer predvsem v tej smeri, v kakšni višini je lahko tožeča stranka upravičena do plačila tovrstne kazni. V skladu z navedeno zakonsko določbo se pri presoji višine tovrstnih tožbenih zahtevkov ne presoja le stopnja krivde, temveč je treba upoštevati še dolgotrajnost kršitev in dejstvo, da je toženka kot pravna oseba gospodarskega prava z javnim priobčevanjem del zasledovala oziroma zasleduje cilj ustvarjati si dobiček. Nadalje je pomemben tudi generalno preventivski učinek takšne kazni (2). Z vsemi temi okoliščinami pa se sodišče prve stopnje razumljivo ni ukvarjalo, ker je zavzelo drugačno materialno pravno stališče, ob katerem je odpadla presoja teh pravno odločilnih okoliščin. Zato je moralo sodišče druge stopnje v tem delu pritožbi ugoditi tako, da je razveljavilo ta del zavrnilne sodbe in sicer tako v delu, ki se nanaša na višino glavničnega zneska kot tudi od tega zneska zahtevane pripadajoče stroške v zvezi z DDV, skupaj z zakonitimi zamudnimi obrestmi (5. alineja 358. člena ZPP). V novem postopku bo moralo torej sodišče prve stopnje ugotovljati okoliščine v navedeni smeri, pri čemer pa bo moralo tudi ugotoviti, ali od civilne kazni po davčnih predpisih pripada lahko tožeči stranki tudi omenjeni davek.

Glede zahtevka za dostavo sporedov uporabljenih del na koncertu W., izvedenem dne 22. 2. 2008 v D. pritožbeno sodišče ugotavlja, da je o njem sodišče prve stopnje pravilno odločilo. Ugotovilo je namreč, da s tem sporedom tožeča stranka že razpolaga oziroma ga je že pridobila. Teh dejanskih ugotovitev tudi sama

tožeča stranka v pritožbi ne izpodbija. Ker je bil torej tožbeni zahtev v tem delu izpolnjen, niso pravilni pritožbeni očitki, da naj bi sodišče prve stopnje zagrešilo bistveno kršitev določb pravnega postopka, ker ni odločalo "v mejah postavljenih zahtevkov in trditev strank". Prav tako ni utemeljen očitek zmotne uporabe materialnega prava – določbe 1. odstavka 159. člena ZASP. Zato je moralo pritožbeno sodišče v tem delu pritožbo zavrniti in potrditi v tem delu izpodbijano sodbo (353. člen ZPP).

Glede tožbenega zahtevka za plačilo 8,5 % DDV pritožbeno sodišče pritrjuje pritožbenemu očitku, ki meri na zmotno uporabo materialnega prava. Sodišče prve stopnje je očitno spregledalo, da je od zneskov neplačil nadomestil za uporabo glasbenih del tožeča stranka zahtevala tudi pripadajoči DDV. Zato je v tem delu izpodbijana sodba materialnopravno zmotna. Pritožbeno sodišče je torej pritožbi v tem delu ugodilo in sicer tako, da je priznalo tudi še 8,5 % DDV od priznane glavnice v višini 10.671,24 EUR, kar znese 907,05 EUR s pripadajočimi zakonitimi zamudnimi obrestmi. V tem obsegu je torej sodba sodišča prve stopnje spremenjena na podlagi ugoditve tožbenemu zahtevku v tem delu (5. alineja 358. člena ZPP).

Ker je sodišče druge stopnje delno razveljavilo sodbo in vrnilo del zadeve v novo sojenje sodišču prve stopnje, je posledično ugodilo pritožbi tudi zoper stroškovno odločitev ter v tem delu prav tako odločitev razveljavilo ter zadevo vrnilo v novo sojenje.

Odločitev o stroških pritožbenega postopka temelji na določbi 3. odstavka 165. člena ZPP.

(1) glej sklep VSL opr. št. II Cp 5215/2007, z dne 30. 4. 2008

(2) glej že citirano sodno odločbo

Datum zadnje spremembe: 17.10.2011